

Zorunlu eğitim çağındaki 221 bin 739 kız çocuğu okul dışında kaldı

ankahaber.net/haber/detay/egitimdeki_esitsizlikler_derinlesiyor_zorunlu_egitim_cagindaki_221_bin_739_kiz_cocugu_okul_disinda_kaldi_260781

[10.09.2025 12:52](#)

(ANKARA) - Yeni eğitim-öğretim yılı başlarken toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri yeniden gündeme geldi. Pandemi sonrası öğrenme kayıpları, yoksulluk, dijital uçurum ve erken yaşta evlilikler yüz binlerce kız çocuğunun eğitime erişimini engelleyen başlıca sorunlar olarak öne çıktı. Türkiye’de eğitim çağındaki 221 bin 739 kız ve 220 bin 904 erkek çocuk eğitim sürecinde yer almadığı belirtildi. Yoksul kadınların beşte biri okuma yazma bilmezken, pandemi sonrası devlet okulunda okuyan öğrenciler, özel okullardaki öğrencilere göre iki kat daha fazla öğrenme kaybı yaşadığı kaydedildi.

Cinsiyet Eşitliği İzleme Derneği, CEİDizler Projesi kapsamında hazırlanan "Eğitimde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Haritalama ve İzleme Çalışması: 2021-2023 Güncellemesi"ni kamuoyuyla paylaştı.

CEİD'in çalışmasına göre, yoksulluk, pandemi sonrası öğrenme kayıpları, dijital uçurum, erken yaşta evlilikler, eğitim politikaları dikkat çeken sorunlar olarak sıralandı. Eğitime erişim aşamasında zorunlu eğitim çağındaki yaklaşık 221 bin 739 kız ve 220 bin 904 erkek çocuğu eğitim sürecinde yer almadı.

Kız çocuklarının eğitimden ayrılma nedenleri arasında ev içi iş yükü, erken ve çocuk yaşta evlilik, ailenin uygun görmemesi gibi cinsiyet ayrımcılığına dayalı faktörler öne çıktı. TÜİK verilerine göre, 2021 yılında gerçekleşen resmi evliliklerin yüzde 2,3'ü 16-17 yaş grubundaki kız çocuklarını kapsarken, aynı yaş grubundaki oğlanlarda bu oran yüzde 0,1 olarak gerçekleşti. Hem eğitim hem de istihdam yer alamayan kadınların oranı yüzde 30,1, erkeklerin ise yüzde 16,2 oldu.

Yoksul kategorisindeki kadınların yüzde 20'si okuma yazma bilmiyor

Çalışmada, yoksul çocukların kötü beslenme ve gıdaya erişim sorunları ekonomik kriz, gelir eşitsizliği nedeniyle artmaya devam ettiğine dikkat çekildi. Yoksul kategorisindeki kadınların yüzde 20'sinin okuma yazma bilmediği belirtilen çalışmada, "Öte yandan yoksulluk da eğitime erişimin önündeki en büyük engellerden biri. Bu durum, bir kısır döngü yaratarak yoksulluğun nesilden nesile aktarılmasına yol açıyor" denildi.

"Dijital araçlara erişimde ise kız çocukları ve kadınlar yine erkeklerin gerisine düştüler"

Pandemi döneminde uzaktan eğitime geçişle birlikte dijital araçlara erişimdeki eşitsizlikler ve dijital okuryazarlık becerilerinin yetersizliğinin öğrenme sorunlarına yol açtığı hatırlatılarak, "Gelir eşitsizlikleri ve kurumların imkanlarının yetersizliği sebebiyle devlet okullarındaki öğrenciler özel okul öğrencilerine göre iki kat daha fazla etkilendiler ve öğrenme kaybına uğradılar. Dijital araçlara erişimde ise kız çocukları ve kadınlar yine erkeklerin gerisine düştüler" ifadelerine yer verildi.

Kadınlar, yüzde 21,3 ile en az mühendislik bölümünde yer aldı

Çalışmada, yükseköğretimde kadınların eğitime katılarak net okullaşma oranlarının erkeklerden yüksek seyrettiğini, ancak farklı bölüm ve alanlardaki cinsiyet ayrışmasının devam ettiği kaydedildi. Buna göre, üniversitelerde kadın öğrencilerin oranı yüzde 49 iken kadınlar yüzde 21,3 ile en az mühendislik ve yüzde 24,5 ile bilişim teknolojileri bölümlerinde yer aldı. Türkiye'de her 10 erkeğe karşılık sadece 3 kadın programlama yapabildiği ifade edildi.

Bu ayrışmanın istihdamda da devam ettiği aktarılan çalışmada, kadınların STEM (Bilim, Teknoloji, Mühendislik ve Matematik) alanındaki ücretleri erkeklere kıyasla ortalama yüzde 14,7 daha düşük oldu.

202 üniversitenin 19'unda kadın rektör var

Eğitimde karar ve yetki organlarında kadınların temsilinin düşük olduğu ifade edilen çalışmada, MEB teşkilatında kadın ve erkek yönetici sayıları ile ilgili istatistiksel verilere ulaşamadığı belirtildi. Araştırmaya göre, 2024 yılı itibarıyla 202 üniversitenin 19'unda kadın rektör varken bu oran yüzde 9,4 olarak gerçekleşti.

"Din görevlilerinin manevi danışmanlık yapması, uzmanlarca laik eğitim anlayışına aykırı bulunarak eleştiriliyor"

MEB Taşıma Yoluyla Eğitime Erişim Yönetmeliği'nde yapılan değişikliğe yer verilen çalışmanın devamında şu ifadeler yer aldı:

"Taşıma merkezi okula uzaklığı 30 kilometreden fazla olan yerleşim birimlerinde ikamet eden ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin, zorunlu olarak yatılı bölge ortaokulları ve pansiyonlu okullara yerleştirilmesi kararlaştırılmıştır. Bu kararın, uzak köylerde yaşayan ve taşınmalı eğitimle okullaşan kız öğrencilerin -aileleri tarafından yatılı okullara gönderilmedikleri durumda- eğitime erişimleri ile ilgili olumsuz sonuçlar doğurması muhtemeldir.

Milli Eğitim Bakanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı ve Gençlik ve Spor Bakanlığı işbirliğiyle yürütülen ÇEDES (Çevreme Duyarlıyım, Değerlerime Sahip Çıkıyorum) Projesi kapsamında okullarda dini içeriklerin ön plana çıkarılması ve din görevlilerinin manevi danışmanlık yapması, uzmanlarca laik eğitim anlayışına aykırı bulunarak eleştiriliyor. Benzer bir eleştiri, MEB Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde Ekim 2023 tarihli değişikliklerle okul öncesi ve ilköğretim kurumlarında mescit açılmasının zorunlu olması konusunda da dile getiriliyor.

"Kız çocuklarının eğitim hakkı için toplumsal cinsiyet eşitliği odaklı politikalara ihtiyaç var"

Okullar açılırken tablo açıkça gösteriyor ki kız çocuklarının eğitim hakkı için toplumsal cinsiyet eşitliği odaklı politikalara ihtiyaç var. Yoksulluğun ortadan kaldırılması, erken yaşta evliliklerin engellenmesi, dijital eşitsizliklerin giderilmesi, kız çocuklarının eğitime devamlılığının sağlanması, eğitim/mesleklerde cinsiyetçi kalıpların yıkılması ve kadınların karar mekanizmalarındaki temsiliyetinin artırılması acil konular olarak öne çıkıyor."